

DOBRIK István
 A száz éve született
 Papp László
 festészete

Olyan emberről szól ez az írás, akinek sorsa és cselekedetei sokaknak volt közvetett vagy közvetlen módon tanítója. A második világháború után az országot újraépítő nemzedék azon jeles személyisége volt, akit egész eddigi életében szépet kereső énjé vezérelt a megpróbáltatások között. Népből és nemzetben gondolkodó társával együtt igen sok áldozatot vállalt az ország felemelkedéséért és a kiszolgáltatott időkben is az igaz szó és becsület pártján állt. Azon kevesek közé tartozott, akiket még ma is a másokért, a közösségért való tettek erkölcsi parancsa vezet. Lélek arca az embertársai felé sugárzó, segítő szeretetben szépült meg. Bár évekkal mérhető volt a kora, mégis sokszor éreztem kortalannak a vele való jelenlétben egyéniségét. Játékosan bölcs és szüntelenül érdeklődő perlekedései sokszor segítettek átlátni a jelentős álarcában tetszelgő jelentéktelen dolgain az életnek. Kitartása és példamutató egyszerűsége sokaknak nyújtott erőt életük értelmezésében. Művészetének és pedagógiai munkásságának elsősorban a moralitás volt navigátora. Festményei és grafikái az esztétikai értékeken túl, kordokumentumok is egyben. Technikai sokszínűségük, a teremtőjük állandó megújulásra kész akaratát, a témaválasztás gazdagsága pedig a megélt évek ezernyi élményét tükrözik.

Stiláris változatosságukat áthatja, és egységessé teszi az egyéni alkotói attitűd. Műveit hol leíró festőiség, hol érzelmeket sugárzó expresszivitás, hol a tájélményből táplálkozó lírai konstruktivitás vagy éppen ezek sajátos ötvözetje jellemzi. Az alkotásokban ott bujkál a kortárs Seres János festőművész barátsága, Lenkey Zoltán grafikusművész csendes protestálása, a zseniális Kondor Béla látomásossága, Bod László és Várady Sándor újat teremtő hite, és a Miskolcon élő kollégáknak a város képzőművészetét formázó munkássága.

1922. augusztus 3-án született Miskolcon. Szatmárból, paraszt szülőktől származó édesapja, Papp János, mesterségét tekintve kovács volt, édesanyja Nagy Erzsébet háztartásbeli.¹ Mivel a családnak több gyermeke nem lehetett, nagy becsben, féltőn nevelték. Édesanyja művelt parasztlány volt, aki előkelőségeknek varrt, besegítve ezzel a család fenntartásába. Nyitott szívű és nyitott szemű gyerek volt, akit először a Szent István úti elemi iskolába írtak, ahol Darás Viktor tanító úr kezei alatt tanulta az írást, olvasást és számolást.² A rajzolás iránti vonzalmának, remek fantáziájának emléke az a megmaradt kis pepita írka, amelyben a természettudományos, törté-

nelmi ismereteket illusztrálta magánszorgalomból. A színes rajz- és festőeszközöket ekkor még a jobb módú osztálytársától, Borosnyay Pál tanár édesapjától kapta, akik a Meggyesalja utcán laktak és akikhez gyakran eljárt.³ Szülei féltették – gyakran elcsatangolt – és így az iskola közelében a Nagyváthy utcán vettek házat közösen nagybátyjáékkal.

Eleven, kalandokra vágyó gyerek volt, aki a változó szorgalom mellett az elemi iskolában mindvégig jeles és kitűnő tanuló. Középiskolai tanulmányait a Lévay József Református Gimnáziumban végezte. Ezek az évek fontosak voltak további életének alakulása szempontjából. Látszólag itt már nem olyan jók tanulmányi eredményei, mint az elemiben, de e mögött a mindenre kíváncsi fiatalember sokirányú érdeklődése és kutakodása, a felnövő kor konfliktusai rejtettek. Csorba Zoltán osztályfőnökének embersége, Imreh Zsigmond rajztanárának útmutatásai, az iskolatársakkal: Seres Jánossal, Székács Zoltánnal kibontakozó barátsága életre szólóan befolyásolják gondolkodását, érzésvilágát.⁴ Az otthon, a családi környezet és a gimnázium szellemisége érdeklődését korán a társadalmi, politikai, irodalmi és a művészeti kérdések felé irányították. Az Ady Endre, Móricz Zsigmond, Szabó Dezső, Bartók Béla, Kodály Zoltán, Györfly István hatására kibontakozó népi mozgalom és a falukutató írók hatása meghatározóan gazdagították szemléletét.

Rajzolt, festett és sokat olvasott. Tanulmányozta az egyszerű emberek életét, beutazta az országot, könyveket terjesztett, részt vett munkás-író találkozók szervezésében.⁵ A gimnázium elvégzése után jó barátjával, Székács Zoltánnal együtt a Képzőművészeti Főiskolára szeretett volna menni, de őt nem vették fel a Hársfa utcai Diákok Házába. Alბérletre nem tellett, így visszajött Miskolcra, ahol beiratkozott a jogakadémiára, hogy elkerülje a katonaságot. Az egyetemi évek alatt tovább ápolta és bővítette kapcsolatait. Részt vett az egyetemi Diákegység-mozgalom harcaiban. A lázas tenni akarás nála és társainál a kor parancsa volt: „mert az idő siet, most kerül dűlőre, érdemesek vagyunk-é életre, jövőre.” – írta önéletrajzi feljegyzésében.⁶

Mozgalmi tevékenysége és a tanulás mellett művészi ambíciói munkára, állandó önképzésre ösztökélték. Ebben nagy segítségére voltak főiskolás barátai, Seres János és Székács Zoltán. Így vehetett részt az utóbbi közbenjárásával a Főiskola nyári művésztelepén, Nagybányán 1943-ban, amelyet Boldizsár István vezetett. Még ugyanezen a nyáron résztvevője volt a balatonszárszói konferenciának, amely tovább szélesítette látókörét, fokozta a társadalmi problémák iránti érzékenységét, delejtezte elkötelezettségét.⁷ Mindezt tettekre is váltotta, hiszen lelkesen ott volt mindenütt, ahol embertársaival lázas vitákban szót ejthettek a tágabb világ és a szűkebb haza gondjairól. Terjesztette a Püski Sándor-féle Magyar Élet Könyvkiadó kiadványait, előfizetőket szervezett a népi írók műveire.

A várható bevonulás kényszere elől menekülve egy évet Mátészalkán a nagynénjénél töltött, miközben Pécssett jogakadémiai szigorlatot tett. Újra visszatért szülővárosába, ahol már várt rá a SAS-behívó. Tornaljára kellett bevonulnia. Innen először az érsekújvári Karpaszományos Iskolára vezényelték, majd az egész iskolát Németországba szállították. „A kényszerű bevonuláskor sem a halálra készültem, kedvenc

könyveimmel (vagy 15 kötet), fényképezőgéppel, filmekkel, rajzeszközökkel megrakodva vonultam be.” – írta.⁸

Németországban útjuk Lingenbe, Oldenburgba, majd Helgoland szigetére vezetett, ahonnan Wilhelmshaven kikötőjéből Cuxhaven, Kiel érintésével Dánia felé vették az irányt. Innen visszafordították őket és Schleswig városában angol fogságba esett 1945. május 5-én.⁹

Itt sodorta össze a sors több képzőművészeti főiskolással (Arató János, Kamotsai István, Nónay Pál, Sarkantyú Simon) akiket a szintén táborlakó neves erdélyi szobrászművész Szervátiusz Jenő vett szárnyai alá. Ő szervezte, fogta össze tevékenységüket, lett mesterükké, tanítójukká, atyai barátjukká. Velük és a hadifogolytábor tagjaiból, elhurcolt leventegyerekekből nagy létszámú „képzőművész kört” szervezett festő, grafikus, iparművész tagozattal. Életet teremtettek Éselheide sivatagszerű ki-
etlenségében.¹⁰

1946 májusában tért haza. Hozta magával „a távollét fotó, rajz és festmény dokumentumait”.

Az akkor alakult Népi Kollégiumok Országos Szövetségében barátai, kollégái megbízással várták. Miskolcon nyolc kollégium szervezésében és vezetésében vett részt. Jelentős szerepet töltött be Miskolc képzőművészeti életének újjászervezésében.¹¹

Az ötvenes években a Városi Tanácson népművelési előadó, majd rövid ideig általános iskolában tanított. Ekkortájt alapított családot.¹² Az 1956-os forradalomban és szabadságharcban való részvétele miatt letartóztatták. Kiszabadulása után 1958-ban, folytatta tanári munkáját a Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakmunkásképzőben. A megye és a város gimnáziumainak rajz szakfelügyelője volt nyugdíjba vonulásáig.¹³

1952-től vezette a Vasas Képzőművész Kört, ahol nagy hangsúlyt fektetett az amatőr képzőművészeti mozgalom magas szinten tartására, a fiatalok felkészítésére. Sok építész, festő, grafikus, szobrász, iparművész, rajztanár pályája indult innen.¹⁴ 1947-től rendszeresen kiállított helyi és országos kiállításokon. 1947-től tagja a Képzőművészek Szabad Szakszervezetének, majd elsők között a Magyar Képzőművészeti Alapnak.

Művészetének alakulását több tényező motiválta. Egyrészt a mesterség és a képzőművészeti gondolkodás elsajátításának öntevékeny módja, amelyet nyitottsága és tehetsége állandó ösztönzésére építve tudatosan, folyamatosan alakított. Másrészt a barátok, a művésztársak közvetett és közvetlen hatása az egyéni hangvételének kialakításában, megtalálásában. A Rudnay-tanítvány Seres János mélyről fakadó festőisége és az ehhez társuló szigorú komponálási mód legalább olyan erővel hatott rá, mint Székács Zoltán kísérletező magatartása. Megízlelte ugyan a plein air festés nagybányai hagyományait, a miskolci művésztelep doyenjének, Csabai Kálmán piktúráját jól ismerte, mégis inkább az európai iskolához igazodó új hangot keresők táborához csatlakozott. Művelődésszervező, pedagógiai tevékenysége és tárgyalóköri vonzalma termékenyen egészítették ki egymást. A miskolci grafikai műhely köré csoportosulóknak a sokszorosított grafika iránti szenvedélye őt sem hagyta

hidegen. Témaválasztásában az egyszerű munkás hétköznapiaknak legalább olyan művészi emelkedettséget tulajdonított, mint a szűkebb hazában és a máshol megélt és átélt természeti élményeknek. A látvány ihlette képteremtés primer szándéka mögött, gyakran ott bujkált a múlt időben velünk történő dolgok megragadásának-megörökítésének-megtartásának vágya. A művészetteremtő akaratának eszmei alapja az emberek iránti felelősségérzetre, a népi-nemzeti elkötelezettségre, művészeti attitűdjé pedig a tünékeny jelenségek forma és szín ritmusának keresésére, a rejtőzködő lényeg megértésére, formába öntésére épült. A képek hol oldott festőiséggel, hol színes vonalrendekre építve, hol szerkezetes tájkonstrukciókban érzékeny festői zárványokat keretezve absztrahálják a látottakat, vagy azok emlékezetét. Technikai sokszínűségükben – akvarell, tempera, olaj, zsírkréta, tus, linóleummetszet, rézkarc – széles skálán szólaltatják meg élményeit, véleményét a világ és az idő egy általa megélt metszetéről.

Az alkotói én és a közéleti szerepvállalás belső kényszere azonban mindvégig viaskodik személyiségén belül. Erre figyelmeztette a kortárs Bihari Sándor „Egy befejezetlen portré ellen” című versében: „*Bátyám, az arcom ott maradt a vásznon / befejezetlenül, mert nem volt idegem / végigülni a délutánt a meghitt műterem / fehér fényében. Föl kellett állnom. //*

Te is a várost vered föl, ecsetet ledobva, / valami fontosabb hitével elszaladsz, / s zaklatva csak fáj, ami belül maradt. / Az életed beszikkad a tubusokba. // Nem lehet így. Túlon túl sok a káprázat / életünkben, a rejtett magyarázat; / szegődni kell már, szegődni igazán / s nem osztódva, – az ecsetbe fogódzva. // Arcom odaadni, hogy életed ráragyogjon / egy délután. Míg a földbe nem mázol a halál.”¹⁵

Papp László életművét nem csupán a műtermében, gyűjteményekben, baráti családoknál és közintézményekben fellelhető alkotásai jelentik. Tanító, az emberekért felelősséget érző cselekedetei legalább olyan jelentőségűek, mint a csendes szemlélődésre hívó művei. Pajkos derűvel átszótt bölcsessége, mindenkit kereső szeretete, tehetséget tisztelő és formáló tanácsai immáron sokakban ott élnek és gyümölcsöznek gazdagon.

Utolsó egyéni tárlatát 2007-ben a Herman Ottó Múzeumban, utolsó csoportos kiállítását („Feledy Gyula és miskolci kortársai”) 2009-ben a Feledy-házban rendezték. Közel egy évszázados életútja szülővárosában 2020. november 18-án örökre lezárult.¹⁶

Jegyzetek

1 A születési anyakönyvében a Papp László István nevet kapta. Édesapja Papp János (1891–1972) 1911-től a Diósgyőri Gépgyárban kovács. Az első világháborúban 1916-ban orosz fogságba esett. 1917-ben részt vett a „Nagy Októberi Szocialista Forradalomban”, majd hazatérve 1919-ben a Vörös Hadseregben harcolt az összeomlásig. A háború után a gyár élenjáró dolgozója volt, sztahanovista, élmunkás. Édes-

anyja Nagy Erzsébet (1896–1994) nyírbátori hat gyermekes nagycsaládban nevelkedett, háztartásbeli, művelt, varni tudó asszony. Miskolcon először a Vásonfőhéritó utcában, bérlakásban laktak, itt született meg fiuk. Laktak még a Gyár utcában, majd a Bercsényi utcában vásárolt telket édesapja és épített egyszerű házat; innen később a Nagyváthy utcába költöztek.

2 Később a Nagyváthy úti Általános Iskola, ma a Zrínyi Gimnáziumnak ad otthont.

3 Borosnyay Pál építész (1922–2002) Diósgyőrben született és 1945-ben szerzett építészmérnöki oklevelet a BME Építészmérnöki Karán.

4 Csorba Zoltán (1905–1997) református teológus, középiskolai tanár. A Lévy József Református Gimnázium, majd évekig a Földes Ferenc Gimnázium tanára. Imreh Zsigmond (1900–1965) Kolozsvárott érettségizett, majd Barcsay Jenővel és Mihály Pállal együtt elhagyta Erdélyt. A Képzőművészeti Főiskolán Balló Ede, majd nyolc évig Vaszary János volt a mestere. 1928-tól élete végéig Miskolcon élt és dolgozott. Seres János (1920–2004) a Képzőművészeti Főiskolát Rudnay Gyula növendékeként végezte, s 1947-től haláláig a Miskolci Művésztelepen élt és alkotott. Elévülhetetlen érdemei voltak a helyi képzőművészeti élet háború utáni újjászervezésében. Székács Zoltán festőművész (1921–1983) (Hejőcsabán) Miskolcon született. A Miskolci Református gimnáziumban végezte középiskolai tanulmányait, ahol rajztanára Imre Zsigmond volt. 1940–45-ig a Képzőművészeti Főiskolán Szőnyi István volt a mestere. A főiskola elvégzése után, a grafikai tanszéken, Varga Nándor Lajos tanársegédjeként működött.

5 Részt vett a diósgyőri munkásoknak a vasgyári „lovardában” szervezett irodalmi estjein, amelyeken Veres Péter, Erdei Ferenc, Nagy István, Darvas József volt a vendég. A népi írókkal, költőkkel személyes kapcsolatba került.

6 Életrajz. Miskolci Galéria Városi Művészeti Múzeum (a továbbiakban: MGVM) Adattára.

7 „Tevékenykedésem természetesen magára vonta a hivatalos szervek figyelmét, még inkább a nyílas mozgalom embereit. A nyílasok hatalomra jutásakor, illetve utána nem sokkal pesti barátaimhoz mentem (...) Barátom Székács Zoli, aki a Diákok Házában lakott, mint főiskolás, a később „Görgey” zászlóaljként ismert ellenállási csoportban tevékenykedett, pesti barátaim (Seres János, Fekete Gyula, Sipos Gyula...) közül vele tudtam megbeszélni a helyzetet, problémáinkat, a tennivalókat. Németellenes röpcédulákkal látott el, így tértem vissza Miskolcra, majd miután Miskolcon meleg lett a talaj a lábam alatt, rokonaimhoz, Mátészalkára mentem. (Közben befejeztem jogi tanulmányaimat a Miskolci Jogakadémián, s szigorlataimra készültem.) Mátészalkáról utaztam Pécsre szigorlatozni. Pár hét pécsi tartózkodás után visszatértem Mátészalkára azzal a céllal, hogy ott, rokonaimnál várom be a háború végét.” Részlet önéletrajzi írásából. MGVM Adattára.

8 Édesapja tanácsára választotta ezt az utat. Ő ugyanis ismerve a helyzetét biztos menedéknek látta a kis felvidéki községbe, Tornaljára való bevonulását. Úgymond kiképzetlen volt és abban reménykedtek, hogy a háború vége legfeljebb hónapok kérdése, s ott senki nem fogja keresni. Vö.: Önéletrajz és beszélgetés a művésszel. MGVM Adattára.

9 „Az érsekújvári Krp. (azaz: *Karpaszományos – a szerk.*) Iskola szelleme már itthon felhívta magára a nyílas-fasiszta vezetés figyelmét és rosszallását, így talán szerencsénk volt, hogy németországi bolyongásaink során teljesen megszakadt kapcsolatunk a fasiszta vezetéssel. Végig szabotálva a kiképzéseket is, végül a holland határ mellett Lingen városkában kötöttünk ki. Itt várt bennünket a partraszállás után a Szövetséges erők második hullámban megindított támadása, amely már Németország területén folyt. A Szövetséges erők Lingenhez közeledve a Német haderő először először az erődítési munkákra, majd a városka védelmére vetett be bennünket, de ezredünk még az éjjel, az arcvonalból megszökött puskalövés nélkül. Másnap Lingen elesett, a német erőket felmorzsolták, minket senki nem keresett. Észak felé vonultunk lehetőleg kerülve az érintkezést a német egységekkel. Oldenburg után az SS egy alakulata lefegyverzett bennünket és menetparanccsal Helgoland szigetére irányítottak erődítési munkára. Wilhelmshaven kikötőjében hajóztunk be egy kereskedelmi hajóba, onnan a hajót eltérítve Cuxhaven, Kiel érintésével Dánia felé vettük az irányt. Dániából visszafordítottak bennünket. Flensburgból Schleswig városába mentünk. Ekkor már bomlásban volt a fasiszta hadigépezet, rövidesen elérte Schleswiget az angol hadsereg, ott estünk fogságba 1945. május 5-én (...). A katonaságnál természetesen folytattam antifasiszta tevékenységemet, osztályos társaim voltam ebben többek között: Köpeczy Béla, (*sic!*) Nagy Gyula.” Önéletrajz és beszélgetés a művésszel. MGVM Adattára.

10 Arató János festőművész (1919–1989), Kamotsai István szobrászművész (1923–1994), Nónay Pál (1922) festőművész, Sarkantyú Simon (1921–1989) festőművész, Szervátiusz Jenő szobrász (1903–1983). „A táborban lévő pedagógusok a nagy létszámú leventeként elhurcolt fiatalokkal foglalkoztak, rendszeresen oktatva, tanítva őket. Énekkarok alakultak, műsorokat rendeztek, mi sok kiállítást rendeztünk a magunk és tanítványaink munkáiból. Az érdeklődés középpontjába kerültünk. A tábort látogató nemzetközi Vöröskereszt-küldöttségeket hozzánk hozták először.” Önéletrajz és beszélgetés a művésszel. MGVM Adattára.

11 Többször szóban és írásban is elemezte a városban kialakult helyzetet, elvi iránymutatást, megoldásokat keresve a továbblépésre. Ennek bizonyítéka ez időből származó kézirata. „...szegény volt, mert gazdaságilag elnyomták és még szegényebb, mert nem részesedhetett kellő mértékben a kultúra áldásaiból (...) Gyökeres változás és jó eredmények örvendeztetnek bennünket ezen a téren. Miskolc képzőművészeti életével kapcsolatban elég, ha csak annyit mondom, hogy 1954-ben városunkban tízezer tömegek látogatták a tárlatokat, holott ezelőtt mondjuk hat évvel ez a szám még Budapesten is jól megállta volna a helyét. Már most ennyi, s remélhetőleg egyre több ember kerül egyre közelebb a képzőművészethez, az alkotások a valósághoz. Amilyen örvendetes jelenség a széles rétegek áramlása a képzőművészeti alkotások felé, olyan felelősséget ró kultúrelvünk irányítóira. Ezt a hatalmas érdeklődő tömeget műértővé, tudatos műélvezővé kell nevelni (...) a képalkotás ismeretével rendelkező, a művészi kifejezési módokban jártas emberek képesek a műalkotások mélyébe hatolni, azok tudják igazán gyümölcsözően élvezni, akik tudással és szívvel közelednek hozzá. A művészetnek eszmehordozó, társadalom-átalakító hivatása csak akkor teljesebb igazán, ha a szélesebb műélvező közönséget neveljük, képessé tesszük a műalkotások tudatos megértésére, élvezetére (...) Számos eset, tapasztalat bizonyítja, hogy a közönségben, jelentős mértékben meg is van az igény a tudatos műélvezésre. Kiállításaink látogatói közül számosan keresnek hozzáértő embert, aki eligazítaná őket művészeti kérdésekben...” Kézirat, részlet, MGVM Adattára.

12 Nagy Erzsébettel 1952-ben kötött első házasságából egy fia született: ifj. Papp László (1953). Második házastársa Bérces Éva volt, akivel 1963-ban lépett frigyre, gyermekük, Papp Zoltán (1964).

13 „Papp László festőművész szakfelügyelői korszakában az évente megrendezett módszertani kiállítások sora teremtett alkalmat az áttekintésre, ötletgyűjtésre, megmértetésre. Diasorokat, módszertani anyagokat állított össze, ezek bemutatásával, dokumentálásával is erősítette a gimnáziumi rajzoktatást. Szakkörvezetőként a Vasas Képzőművészeti Körben, egy időszakban a Pedagógus Képzőművész Körben segítette felkészülésükben a továbbtanulókat, az alkotó rajztanárok fejlődését.” Rézművesné Nagy Ildikó: A rajztanítás története. A szakfelügyelet-szaktanácsadás. Kézirat. MGVM Adattára.

14 „Korán Imre hajdani gyárigazgató bízta meg bizonyos Lakatos Lászlót azzal a feladattal, hogy a vasgyári tehetségesen, vagy csak ügyesen rajzolókat, festegető embereket, fiatalokat, vagy idősebbeket egy képzőművészeti körben fogja össze. (...) Volt fúvószenekar, volt „Jószerencse” énekkar, (...) lett képzőművészeti kör is, ami ugyan részévé vált a vasgyári művelődésnek, mint a többi tevékenység. Amit aztán a diósgyőri vasasok – a soron következő nehéz esztendő, háború, frontszolgálat, hadifogság, bombázások, rombolások, újjáépítés stb. ellenére, illetve mellett – sem hagytak elsovardni, hanem éltek, fejlesztettek, fenntartottak. A háború után – úgy a negyvenes évek végén aztán megindult a mozgás. Az a fajta, amely a jobban szervezettség látszata alatt tulajdonképpen megosztotta a diósgyőri vasasok addigi kulturális önszerveződési formáit. A képzőművészeti kör is három részre oszlott. Külön körük lett a dimávagosoknak, (*DIMÁVAG eredetileg: Diósgyőri m. kir. Allami Vas-, Acél-és Gépgyárak – szerk.*) a kohászoknak, s a nehéz szerszámgépgyárosoknak, pontosan úgy, ahogy a diósgyőri vasasságot is e három termelési körbe szuszakolták bele. A köröket a gyári szakszervezetek kezdték támogatni, s így szép lassan szakszervezeti körökké váltak, amelyek természetesen tevékenységeik helyszíneit is elkülönítették (...) a körök tevékenysége gyorsan fejlődött, bővült ebben az időben, különösen miután nyitottá váltak a vasgyáron kívüli emberek, főként a fiatalok számára is. Ez a kapunyitás abban az időben azért roppant fontos, mert az iskolai rajztanítás egyáltalán nem állt feladata magaslatán, mert vagy nem is volt, vagy heti egy órában nem tudta felkészíteni a képzőművészeti pályára igyekvőket a főiskolai felvételire. A főiskola így, saját jól felfogott érdekében éppen az ilyen képzőművészeti körök kebeléből válogatta ki a maga számára az ígéretes tehetségeket. Diósgyőrből sokan kerültek tehát az úgynevezett Népi Kollégiumokba, majd főiskolára, s lettek a képzőművészeti élet reprezentatív képviselői, vagy erősítették a kiváló rajztanárok karát. Ezek voltak talán a legsikeresebb évek – mondja Papp László, aki maga is

ebben az időben került szorosabb kapcsolatba a vasasok köreivel. De ebben az időben választódtak ki itt olyan művészek, mint Paska József, aki az Iparművészeti Főiskola tanára lett, Kalló László, aki gyári dolgozó volt, s ma is itt dolgozik Miskolcon, Agotha Margit grafikusművész, Szanyi Péter szobrászművész, s nagyjából ebben az időben csatlakozott a körökhöz Koroknai Nándor, Klaudinyi László, vagy a tragikus véget ért Csík Géza, Seres János és sokan mások. Seres János és Papp László is ebben az időben kötelezte el magát a vasasok képzőművészeti köreivel. Seres a kohászok, míg Papp László a nehézsépgyáriak körét vezette, irányította, egészen addig, amíg 1960 táján egyesítették ismét a különválasztott gyáróriásokat. Egyesültek persze rögtön a körök is. Seres és Papp szép nagy létszámú körrel költözhetett be a vasasok régi művelődési központjába, a Bartókba. Az irányító munkát szépen megosztották, Seres kedden és csütörtökön, Papp szerdán és pénteken korrigálta a növendékek munkáit. Sőt csatlakozott oktatói munkájukhoz Varga Miklós is, aki Cserenyey K. Istvántól ekkor vette át a szobrászok irányítását. Közben folyt a munka, szaporodtak a sikerek, egymás után nyíltak a kiállítások, csoportosak, egyéni-ek, itthon és külföldön vegyesen, a csoport háromszoros kiváló együttes lett, nívódíjakat szerzett (...) és mindezek mellett számtalan válságos pillanaton is átestek. Nem kerülhették el ők sem például az úgynevezett amatőrök, műkedvelők és a hivatásosok közötti áldatlan vitákat...” Gyöngyösi Gábor: Ha egy műhely ötvenéves = Észak-Magyarország, XLIX. évf. 260. szám, 1993. november 6. ÉM-hétvége melléklet, VII. o.

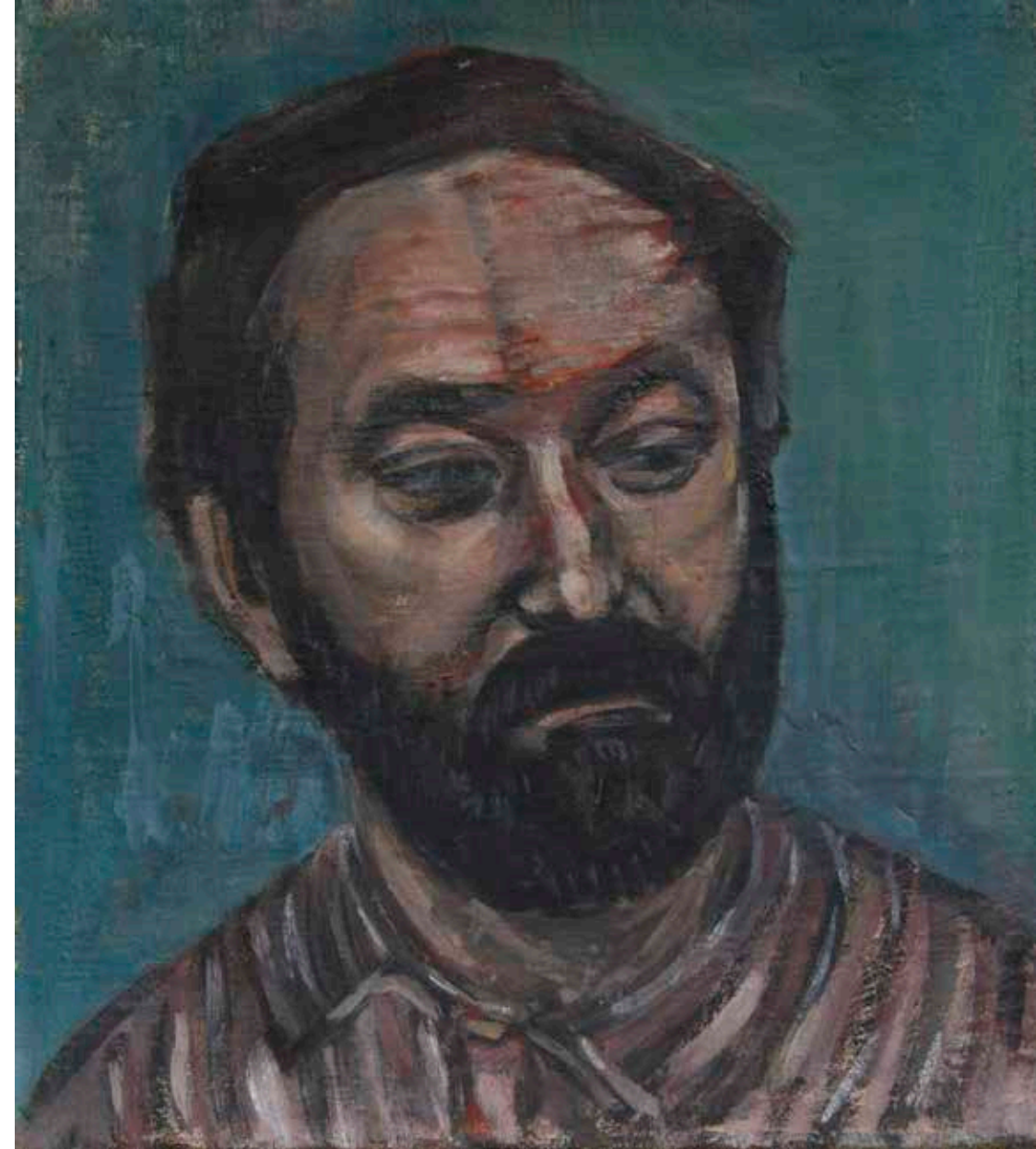
15 Bihari Sándor: Égrendyíló. Masszi Kiadó, Budapest, 2003. 58–59. o.

16 Lásd: <https://www.miskolcigaleria.eu/elhunyt-papp-laszlo-festomuvesz/> (Letöltés: 2022.06.10.)

Fák között

Lenkey Zoli

Délutáni fények

Dombok

Bánya tó

Domboldal
fenyőfákkal

Emberk

Olasz tengerpart

Vasgyár

Városrészlet

Bodrogperti fák

VENCZEL Sándor

Babarczy László, mesterem

33 bekezdés Laciról

Habár a Közgáz^{*} Irodalmi Színpadának már elsős koromtól tagja voltam, mégsem ismertem Babarczy nevét. Így volt ez 1979 tavaszáig, amikor színházi irodájában felvételi megbeszélésen vettem részt. Most 43 év után furcsának tűnik, hogy miért nem kérdezett semmit színházi élményeimről. Persze pénzügyekről sem faggatott, inkább úgy mondhatom, erősen megfigyelt, szinte átvilágított. Amikor a jelenlétemben felhívta Tiszeker Lajost, a SZFF^{**} főtitkárát, aki közölte, hogy nála van a közgáz diplomám, mert szerinte jövőre úgylis felvesznek a főiskolára – láttam, hogy Babarczy megnyugodott, megvan a színház új gazdasági igazgatója.

A felvételi beszélgetés véget is ért volna ezzel a telefonnal, ha nem veszem a bátorságot, és meg nem kérdezem Babarczyt, mit gondol rólam? Laci gondolkodás nélkül válaszolt: „Tudja, túl intelligens maga ehhez a beosztáshoz!” Akkor még nem tudtam, mit jelent ez a mondat, ma már tudom.

Amikor néhány hónap után megkérdezte egy színész, hogyan sikerült Lacinak rám akadnia, csak annyit mondott somolyogva: „Imádkoztam érte!”

Az első komoly feladatomban már az első nyári szünetben adódott. A fenntartó írt egy levelet, amelyben felhívja a színház vezetését arra, hogy ha így folytatja, akkor nem lesz elég előirányzata a második félévre. Mindezt nagyképpően, bürokratikusán, jogszabályokkal alátámasztva. Gyorsan átfutottam és megnyugtattam Babarczyt, hogy nincs semmi gond: a második félév adatait nem lehet az első félévből levezetni. Laci csillogó szemekkel helyeselte gyors és határozott véleményemet. Az idő természetesen bennünket igazolt.

Munkamódszerünk a következő négy évben nem változott. Laci konkrétan és szépelgés nélkül tette fel kérdéseit, amelyekre gyors és határozott válaszokat igényelt. Már a kezdetekben sikeres volt együttműködésünk, annak ellenére, hogy nem sok ismeretem volt a költségvetési gazdálkodásról.

^{*} Mary Károly Közgazdaságtudományi Egyetem, ma: Budapesti Corvinus Egyetem
^{**} Színház- és Filmművészeti Főiskola, ma Egyetem